

такі низькі показники задоволеності свідчать про необхідність змін у системі освіти та пошуку нових форм роботи зі студентами.

Одними з основних причин незадоволення навчальним процесом студенти називають застарілі підходи та інформацію, яка використовуються у навчальному процесі, а також суттєвий відрив освіти від практики.

З метою розвитку творчого, розумового потенціалу студентів Харківського національного університету міського господарства імені О.М. Бекетова та їх організаторських здібностей, профком проводить серед студентів університету інтелектуальні та ділові ігри: конкурси «Що? Де? Коли?», «Що? Де? Коли? Студенти проти викладачів», «Найрозумніший», брейн-ринг серед профспілкової молоді. Минулого року вперше було проведено турнір «Славетною історією славетних країн», організований спільно з Українсько-Канадським освітнім центром. Аналогічні ігрові форми останнім часом стали використовуватись і для проведення занять, оскільки вони можуть виступати універсальним засобом формування базових професійних компетенцій. Ігрові заняття, на відміну від традиційних, крім активізації пізнавальної діяльності, забезпечують потрібну циркуляцію інформації, її осмислення, а також у деякій мірі компенсують недоліки традиційного та індивідуального навчання.

Отже, створення для студентів умов, що максимально наближені до практичної діяльності, допомагає на початкових етапах освіти і дає можливість отримати великий досвід практичної роботи, не виходячи за межі університету. Практичні навички – одна із головних вимог сучасних роботодавців, що ставляться навіть перед випускниками вишів, які не працювали до моменту отримання диплому. Тому застосування додаткових підходів у системі освіти сприяє отриманню необхідних для студентів навичок, щоб мати конкурентні переваги на ринку працевлаштування.

СТУДЕНТСЬКІ БУДІВЕЛЬНІ ЗАГОНИ ХПКБу НА ЦІЛИНІ: ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПОВСЯКДЕННОГО ЖИТТЯ

О.Л. РЯБЧЕНКО, докт. істор. наук, професор

Ю. ЯЩУК, студентка

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Студентський будівельний рух – це масовий рух кількох поколінь радянської студентської молоді, який був спрямований на надання допомоги у будівництві важливих народногосподарських комплексів радянської держа-

ви. Документи свідчать, що студенти ХПКБу почали їздити на цілину для будівництва різноманітних господарських об'єктів з 1956 р. Стати бійцем студентського будівельного загону могли не всі бажаючі, потрібно було пройти своєрідний конкурсний відбір. Це означало, перш за все, мати гарні показники у навчанні та відрізнитися громадською активністю.

Останнім часом в історичній науці посилюється інтерес до проблематики студентського будівельного руху, проте питанням повсякденного життя студентської молоді у будівельних загонах увага майже не приділяється. Нам вдалося віднайти досить змістовну і цікаву інформацію завдяки проведеному інтерв'ю з студбудівцями – безпосередніми учасниками цього руху, та іншим документам, перш за все матеріалам періодики, спогадам, звітам. У цій доповіді більша увага приділяється не виробничій сфері, а побутовій: традиціям, які склалися на цілині, умовам життя та відпочинку студентів.

Зазвичай бажаючих поїхати працювати було більше ніж потрібно. Студенти свідчать, що, перш за все, у будівельні загани їх приводила романтика і гарний заробіток. Ця романтика розпочиналася від моменту від'їзду – дорога була далекою і нелегкою, особливо на першому етапі руху:

«Везли товарняком. Впоперек вагонів у два яруси були схилені нари, вкриті завезеними з інститутів матрацами. Годували раз на день». Проте, як згадує Б.К. Зеленський, молодь компенсувала ці незручності музикою: «у кожному вагоні була гітара, іноді навіть і труби». А котрісь із відчайдухів навіть встигали під час зупинки потяга збігати скупатися на озері Байкал.

За спогадами учасників будівельних загонів, відразу після прибуття до місця дислокації студбудзагін розквартировувався. Умови для проживання були різними, залежали від періоду і регіону, де мав працювати загін. За спогадами В.Т. Долі, після приїзду у Кустанайську область (1956 р.), студентів поселили в бараку, який було побудовано нашвидкуруч. «Він мав земляну підлогу, дах із чортополоху, звідки постійно вилазили миші. В ліжках були клопи, а волосся атакували воші. Купатися, митися і прали в теплу пору можна було в річці Ішим. А як похолодало – перестали». З часом умови життя покращувалися. Хлопці жили в клубі, ночували на матрацах, набитих соломою, на підлозі. А у дівчат були окремі кімнати і навіть ліжка.

Харчування у деяких загонах було організовано на високому рівні. Особливо у тих, де цими питаннями займалися самі студбудівці, а поварами були свої ж дівчата. За спогадами В. Бондаренко, під кухню було відведено окремий вагончик з плитою. Оскільки хлопці допомагали чистити картоплю і мити посуд, дівчата встигали навіть варити вареники і пекти пироги з картоплею, капустою та ягодами. Крім того, хлопці щодня ловили рибу, яка також щодня стояла на столах у великій кількості. Їжі вистачало не лише на студен-

тів: «До мене щодня приходила німкеня – у неї були сильні руки, так вона тісто місила, а я пекла. Я потім їй і її трьом дітям допомагала продуктами. А пироги і рибу вона взагалі брала, скільки побажає».

У протилежному випадку доводилося сужніше. Та навіть це сприймалося з гумором. У 1956 р., наприклад, на воротах їдальні фарбою було написано таке меню: «На перше – вода з макаронами, на друге – макарони без води, на третє – вода без макаронів».

Незважаючи на те, що працювати студентам доводилося тяжко і практично без вихідних (офіційних вихідних було два-три за весь період робіт, зокрема професійне свято День бійця студентського будівельного загону) у переважній більшості загонів щовечора розпалювалося багаття, лунали пісні, іноді влаштовувалися концерти для місцевого населення. Особливо молодь любила екскурсії, які давали можливість ознайомитися з місцевим колоритом та традиціями. «Бували випадки, коли вдень працювати не могли, оскільки не вистачало електроенергії, – пригадує В.Т. Доля. Тому працювали вночі, а вдень мандрували. Виходили на велику дорогу, голосували, їхали куди доведеться, аби взнати більше. Непідробна цікавість не давала сидіти на місці».

Символом студентських будівельних загонів була форма, вона, як і будь-яка інша, була фактором посилення корпоративної єдності. Студентські загани, що не змогли з різних причин (фінансових чи організаційних) до моменту від'їзду виготовити форму чи символіку, не могли брати участі в урочистому загальному параді.

Якщо протягом трудового сезону можна було не відволікатись на зовнішність, то під час останньої лінійки потрібно було привести себе до належного вигляду, відповідно одягнутися. Так, коли на заключну лінійку, на яку прибуло керівництво ЦК Казахстану, вишикувався загін бородатих, обірваних студбудівців, її відмінили, затримували на добу відправку додому і наказали студентам привести себе в належний вигляд. «Довелося нам, вишикувавшись в шеренгу, відвідати солдатську лазню, відрізати бороди, постригтися і купити у місцевій крамниці китайські бавовняні білі сорочки і сині штани по 6 крб.». Наступного дня на лінійку вишикувався зразковий загін, студентів привітали з успішним завершенням будівництва і урочисто відправили додому.

У різних загонах з часом склалися свої традиції. Перш за все намагалися святкувати звичні для себе свята. Традиційними стали, наприклад, «закопування зеленого змія» – заходи, що проводилися за пару днів до від'їзду на цілину. Спиртні напої на час трудового десанту розпивати заборонялося під загрозою виключення із лав бійців. Та все ж іноді траплялося, що «студенти ходили до місцевих жителів з чайничком і брали у них бражку. Це такий кис-

ломолочний тягучий напій, з великим вживанням якого не ходили ноги». Існували й інші свята, такі як День спорту, День ввічливості, День Нептуна, День будівельника, День сміху, День анархії тощо.

Усі традиції студентських загонів породжували ентузіазм, підвищували організованість і дисципліну, а самі загани за роки свого існування стали символом творчого колективізму, шанобливого ставлення до праці, високих моральних якостей, символом єдності студентського колективу.

ЭЛЕМЕНТЫ МИФОЛОГИЗАЦИИ ЗДОРОВОГО ОБРАЗА ЖИЗНИ В МОЛОДЕЖНОЙ СРЕДЕ

О.К. САДОВНИКОВ, канд. филос. наук, доцент

*Харьковский национальный университет городского хозяйства
имени А.Н. Бекетова*

Синкретично-мозаичное восприятие мира, при котором в сознании человека могут уживаться даже противоречащие идеи и мысли, этические и моральные установки, в большей мере приближается к мифологическому мышлению и способу существования в мире. То есть возможности человека ориентироваться на субъективное пояснение происходящих процессов при привлечении жизненного опыта, доступных и понятных определений, при возможности привлечения фантазии и желания воспринимать разворачивающуюся действительность через образность мифа, использовать мифологические смысловые связи, которые строятся на ассоциациях, допускать упразднение или сглаживание граней между естественным и сверхъестественным, синхронизировать события не отягощая их временной нагрузкой, используя свойства мифологического времени.

Иллюстрацией подобных проявлений мифологическо-религиозного синкретизма и реализации идейных оснований может послужить отношение к здоровому образу жизни человека как взаимоотношению духовного и телесного через призму проблемы «Восток-Запад». Проникновение и закрепление на наших территориях нетрадиционных, а порой даже экзотических, ориенталистских религиозных систем, мистических практик, эзотерических учений, становятся реальностью жизни и сознания современного человека. Так увлечение и занятия разнообразными восточными единоборствами, системами дыхательной гимнастики, ушу, йоги и др. определяет внимательное отношение человека к собственному здоровью и развитию внутреннего духовного мира, что, как правило, составляет сущность и основу для тренировок тела. Энергетические потоки и внутренние силы человека раскрываются при упражнениях и медитации, что в целом не со-